

PRITARTA

Vilniaus rajono savivaldybės mero
2025 m. birželio 5 d.
potvarkiu Nr. M22-2501(2.1 E)

PATVIRTINTA

Vilniaus r. Egliškių šv. Jono Bosko
gimnazijos direktoriaus
2025 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. V-42

VILNIAUS R. EGLIŠKIŲ ŠV. JONO BOSKO GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Bendra informacija

Švietimo tiekėjo pavadinimas – Vilniaus rajono Egliškių šv. Jono Bosko gimnazija.

Steigėjas – Vilniaus rajono savivaldybė.

Teisinė forma – Vilniaus rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Ugdymo kalba – lenkų.

Adresas – Egliškių g. 1, Mickūnų sen., Egliškių k., LT-13101 Vilniaus r.

Elektroninis paštas – eglisiki@gmail.com

Telefonas – +370 5 238 5295.

Interneto svetainė – <http://www.eglisikes.vilniausr.lm.lt>

Vilniaus r. Egliškių šv. Jono Bosko gimnazijos (toliau – Gimnazija) Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) atliepia Lietuvos Respublikos Konstitucijos (2014), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (2011), Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“ nuostatas, parengta pagal Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142 patvirtintas Ikimokyklinio ugdymo programos gaires.

Ikimokyklinio ugdymo programos paskirtis – siekti kokybiško Gimnaziją lankančių vaikų ugdymo(si) bei apibrėžti tikslingą ir veiksmingą ugdymo proceso organizavimą ir ugdymo turinio įgyvendinimą. Programa grindžiama universalaus dizaino, kai kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduoja įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga. Visavertę įtrauktį užtikrina prigimtinių kiekvieno vaiko ugdymosi skirtumų pripažinimas ir kokybiškai įgyvendinamos esminės ugdymo(si) proceso modeliavimo kryptys. Visuminis ugdymas(is) yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymosi kryptis, kuri lemia vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojimąsi. Programoje modeliuojamas integralus, vientiso pasaulio vaizdo kūrimąsi sąlygojantis vaikų ugdymosi procesas, užtikrinamas balansas ir dermė tarp atskirų ikimokyklinio ugdymo(si) sričių, tarp ugdymosi ir ugdymo procesų; ir apima visas ugdymo(si) sritis.

Požiūris į vaikus ir ugdymo(si) procesą

Vaikai yra aktyvūs ugdymo(si) turinio ir proceso kūrimo dalyviai, įsitraukiantys, atliepiantys, siūlantys ir taip dalyvaujantys su jų ugdymusi susijusiuose sprendimuose. Vaikų reagavimo į ugdymo(si) situacijas stebėjimas, išiklausymas į vaikų nuomonę padeda mokytojui geriau suprasti momento čia ir dabar poreikius ir jais grįsti ugdymo(si) procesą:

- mokytojas drauge su vaikais Gimnazijoje kuria demokratiškus procesus. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, mokytis kurti taisykles ir jų laikytis;

- demokratiško ugdymo(si) aplinkoje vaikai atranda ir augina autentišką lyderystę. Kiekvienas vaikas turi galimybę išbandyti lyderio vaidmenį skirtingose situacijose. Mokytojas visais būdais skatina vaikus pripažinti ir priimti įvairiopas lyderystės apraiškas;

- vaikai yra neatsiejami savo aplinkų ir veiklų vertinimo dalyviai ir padedami mokytojo atranda būdus, kaip savo pajautą ar nuomonę išreikšti ir parodyti kitiems.

Vaikai ugdosi stebėdami, veikdami spontaniškai, užsikrėsdami patrauklia, malonumą teikiančia veikla ir pagal savo jėgas, poreikius bei pomėgius įsitraukdami į mokytojo organizuotą kryptingą veiklą:

- vaikų ugdymasis žaidžiant. Žaismingumas natūraliai būdingas vaiko santykiui su pasauliu, yra viso jo veikimo ir ugdymo(si) bruožas, vaikų kultūros plėtojimo prielaida. Spontaniškas žaismingumas skleidžiasi per vaikų tyrinėjimą ir eksperimentavimą, visavertiškai įgyvendinamas per savarankiškai pačių vaikų kuriamus žaidimus. Vaikai ugdosi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. Tikslingai formuojant(is) siauresnius, savitus gebėjimus žaidžiami didaktiniai žaidimai. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis;

- vaikų patirtinio ugdymosi būdai. Susidomėję įvairiomis veiklomis, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami, dalindamiesi patirtimi, vaikai visais pojūčiais patiria, pajaučia objektus, jų savybes, ryšius, reiškinius ir procesus, atranda tai, kas jiems nauja, gilina supratimą ir plėtoja gebėjimus. Ugdymo(si) procese skatinami šie vaikų patirtinio ugdymosi būdai: personalizuotas, savivaldus, dialogiškas, judrus, įkūnytasis ugdymasis, ugdymasis tyrinėjant, kuriant, reflektuojant.

Vertybės

Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

vaiko orumas – pripažįstama ir puoselėjama kiekvieno vaiko neginčijama vertė, autentiškumas, unikalumas. Puoselėjama pagarba kiekvieno asmens skirtyboms ir unikalumui;

vaiko gerovė – puoselėjama vaiko sveikata, darna su savimi ir visokeriopa aplinka, užtikrinamas saugumas, o vaiko gerovė pripažįstama kaip labai svarbus veiksnys vaiko vystymuisi;

saviraiškos laisvė – pripažįstamas kiekvieno vaiko kūrybinis potencialas, laisvė savitai save išreikšti. Palaikoma ir skatinama įvairiapusė saviraiška, sukuriama tam sąlygos;

lygiavertis dalyvavimas – pripažįstamas vaiko lygiavertiškumas sąveikaujant, sudaromos maksimalios sąlygos kiekvienam vaikui įsitraukti į ugdymosi procesą, pašalinamos ugdymosi proceso metu atsiradusios kliūtys;

lygiateisiškumas ir teisingumas – užtikrinamos kiekvienam vaikui vienodos teisės ir galimybės (nepriklausomai nuo lyties, sveikatos, socialinės ar kultūrinės padėties) augti ir ugdytis, stiprinti ir puoselėti savo galias. Siekiama mažinti diskriminavimą ir atskirtį;

pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – kuriama ugdymosi aplinka, kuri grindžiama atvirumu, pagarba, empatija ir tolerancija, kurioje įvairovė suvokiama kaip vertybė. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui natūraliai įsitraukti į prigimtinių ir kultūrinių skirtumų pažinimą;

bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – kuriama aplinka, kuri skatina lygiavertį bendravimą, pagarbą žmonių įvairovei. Puoselėjama empatija ir atjauta, stiprinama atsakomybė už save, siekiama bendrų sprendimų. Susipažįstama su teisėmis ir pareigomis, kurias turime vieni kitiems, savo bendruomenei;

kultūrinis tapatumas – puoselėjama lietuvių ir lenkų kultūra, kalba, tradicijos, susipažįstama su krašto istorija. Kuriama aplinka padedanti vaikui save išreikšti kaip etninės kultūros dalyvį, kūrėją. Skatinama didžiuotis savo krašto autentiškumu, pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Vaiko poreikiai

Atsižvelgiant į individualius, atliepiant specialiuosius (turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, turinčių negalią, augančių socialinės rizikos šeimose, gabių vaikų ir kt.) poreikius, Programoje tenkinami ir turtinami pagrindiniai, kiekvienam vaikui aktualūs poreikiai:

žaidimo poreikis. Kuriamos aplinkos, kuriose vaikai turi laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus;

saugumo poreikis. Kuriamos aplinkos ir sąveikos, padedančios vaikui jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdomi vaikus ir jie patys pagal jų galias skatinami įsitraukti į rūpinimąsi;

draugysčių poreikis. Kuriamą aplinką ir sąveiką, kuriose vaikas jaučiasi priimtas, jaučia bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Kuriamą ugdymo(si) aplinką, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

komunikavimo poreikis. Skatinama dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūriniais ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonėmis ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

pažinimo džiaugsmo poreikis. Kuriamą aplinką, kuri skatina smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

kūrybinės saviraiškos poreikis. Kuriamą aplinką, skatinanti tyrinėti ir atrasti unikalios savo kūrybines galias per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių.

Tėvų (globėjų) ir bendruomenės poreikiai

Gimnazijoje didelis dėmesys skiriamas susitarimų kultūros diegimui, partnerystei plėtoti. Tai apima atvirą komunikaciją, aiškias taisykles ir tėvų dalyvavimą sprendimų priėmimo. Vyrauja abipusio bendradarbiavimo sistema, kurioje tėvai ir mokytojai dirba kartu, siekdami užtikrinti vaiko ugdymo(si) kokybę, kuria pasitikėjimo atmosferą, įsiklausymą bei atskleidžia tėvų poreikius. Išryškėja šie tėvų poreikiai: sėkmingos vaikų adaptacijos, nuolatinio grįžamojo ryšio apie vaikų pasiekimus ir pažangą, vaikų buvimo ir ugdymosi lauke, tinkamai organizuoto vaikų poilsio laiko nemiegantiems vaikams, pozityvaus vaikų-tėvų-mokytojų bendravimo.

Regiono ypatumai

Egliškių kaimas, esantis Vilniaus rajone, pasižymi keliais išskirtiniais bruožais: gyventojų skaičiaus augimas ir infrastruktūros plėtra. Per pastaruosius dešimtmečius Egliškių ir šalia esantis Galgių kaimas sparčiai auga. Siekiant užtikrinti gyventojų poreikius atitinkančias kultūros paslaugas Galgių kaime veikia atnaujintas modernus Vilniaus rajono savivaldybės Centrinės bibliotekos Galgių padalinys. Kraštovaizdį praturtina netoliese tekančios upės Dvarčanka ir Kairėnė, Aukštųjų miškas ir Vilniaus universiteto botanikos sodas – tinkamos vietos patirtiniam mokymui(si), projektų veiklai, pasivaikščiavimams, poilsiui gamtoje.

Gimnazijos savitumas

Gimnazija yra šiuolaikiška mokykla, puoselėjanti katalikiškas vertybes ir tradicijas, teikianti ikimokyklinį, priešmokyklinį, pradinį, pagrindinį ir vidurinį ugdymą lenkų kalba bei siūlanti neformaliojo vaikų švietimo programas. Veikdama kaip kultūrinis-tautinis bendruomenės centras Gimnazija siekia užtikrinti aukštą ugdymo lygį ir tenkinti kiekvieno mokinio poreikius. Subalansuota

ugdomoji aplinka skatina ne tik įvairiapusį asmenybės vystymąsi, bet ir socialinį, etninį konkretaus asmens tapatumą. Ugdomoji aplinka skirstoma į erdves, veiklos centrus. Gimnazijos teritorijoje yra etnografinis muziejus, sporto salė, aikštynas ir stadionas; lauko teritorijoje daug medžių, gėlynų. Ugdytinių veikla organizuojama visoje teritorijoje pagal vaikų poreikius ir mokytojų sumanymus. Taikomi STEAM metodai, kurie integruojami į kompleksiską vaiko tikrovės reiškinių pažinimą, pritaikymą ir problemų sprendimą. Didelis dėmesys skiriamas šiuolaikinėmis, vaiko poreikius atitinkančiomis moderniomis priemonėmis aprūpinimui ir vidaus bei lauko edukacinių aplinkų turtinimui.

Gimnazijoje teikiama pavėžėjimo paslauga: užtikrinama, kad į pavežamų vaikų sąrašus būtų įtraukiami vaikai, ugdomi pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas.

Ši Programa skirta vaikams nuo 2 iki 6 metų.

Visose grupėse **remiamasi žaidimais pagrįsto mokymosi teorija (Reggio Emilia) ir salezietiško ugdymo prevencine sistema.** Reggio Emilia požiūris padeda užtikrinti saugią ir dvasines vertybes puoselėjančią aplinką, skatinančią visą gyvenimą trunkantį mokymąsi. Toks ugdymas pabrėžia, kad kiekvienas vaikas turi teisę į savo nuomonę, tačiau kartu turi būti ugdomas atsakingumas, ypač rūpinantis artimaisiais ir gamta – vertybės, kurios atitinka katalikišką pasaulėžiūrą.

Šv. Jono Bosko (Don Bosko) sukurta prevencinė sistema yra grindžiama krikščioniškomis vertybėmis, pagarba, meile ir pasitikėjimu. Ji buvo sukurta siekiant ugdyti jaunimą, ypač socialiai pažeidžiamus vaikus ir paauglius, suteikiant jiems ne tik akademines žinias, bet ir dorovinį bei dvasinį auklėjimą.

Pagrindiniai saleziečių ugdymo teorijos principai:

1. **meilė (caritas)** – ugdymas turi būti grįstas meile ir rūpesčiu, o ne bausmėmis ar prievarta. Mokytojas ar auklėtojas turi būti tarsi tėvas, kuris myli ir supranta jaunimą;

2. **religija (religio)** – moralinis ir dvasinis ugdymas yra neatsiejama dalis, skatinamas tikėjimas, malda, sakramentai ir bendruomeniškumas;

3. **protas (ratio)** – ugdymas turi būti racionalus, pagrįstas dialogu, pagarba ir loginiu aiškinimu, o ne vien griežtomis taisyklėmis;

4. **prevencija, o ne bausmė** – siekiama užkirsti kelią blogam elgesiui per teigiamą aplinką, veiklą ir bendravimą, o ne bausti už klaidas;

5. **šeimoms dvasia** – ugdymas vyksta draugiškoje, palaikančioje aplinkoje, kur pedagogai tampa jaunimo bendražygiais, o ne vien autoritetais.

Gimnazijos istorija siekia carinės Rusijos laikus. Nepaisant istorijos pakitimų, Gimnazija išsaugojo krikščioniškas tradicijas: aukojamos šv. Mišios, organizuojamos piligriminės kelionės, rekolekcijos, išvykos, vyksta pamaldos auklėjant naują kartą kun. Jono Bosko dvasioje. Tai yra vienintelė ugdymo įstaiga Egliškių ir Galgių kaimuose.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa grindžiama šiais principais:

ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesusplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalais, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raidos;

žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

reflektyvus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

šėimos ir mokyklos partnerystės principas. Gimnazija ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusių, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir Gimnazijos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

Ikimokyklinio ugdymo principai užtikrina ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomąsias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Programos tikslui pasiekti būtina įgyvendinti šiuos uždavinius:

1. organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kt.), pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį;

2. atpažinti ir auginti kiekvieno vaiko ugdymo galias, poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;

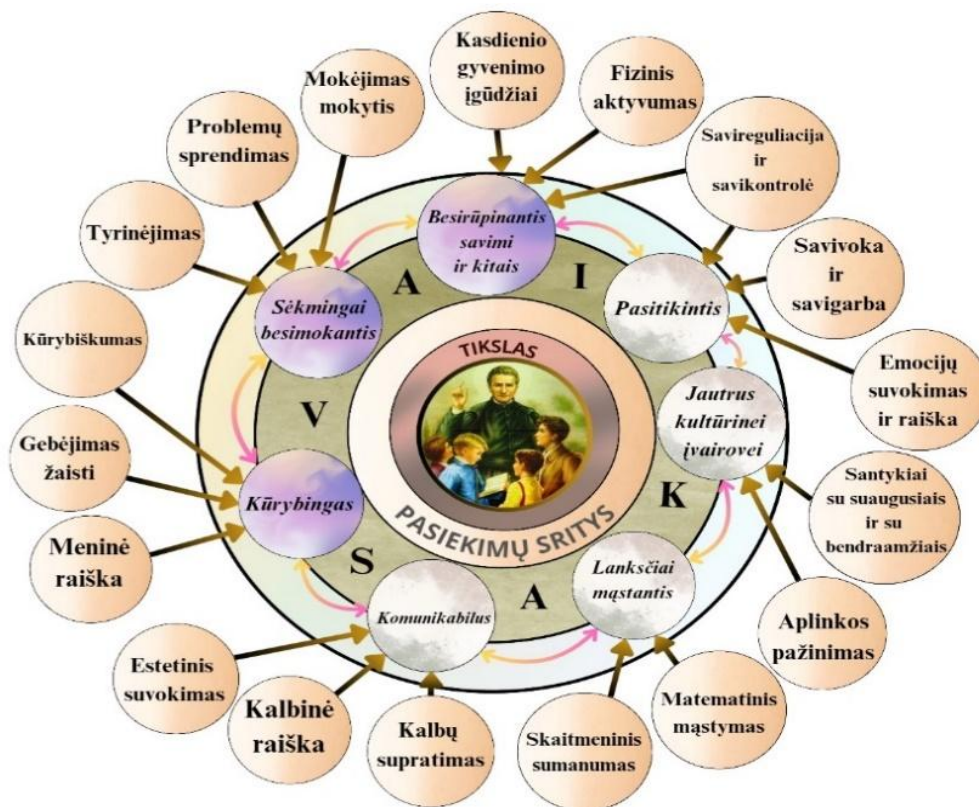
3. sustiprinti įtraukaus ugdymo organizavimo ir paramos vaikui procesus, kuriant aplinkas, kurios skatintų ir palaikytų vaiko ugdymąsi ir mokymąsi;

4. užtikrinti kiekvieno vaiko ūgties galias bei daromą pažangą, sistemingai fiksuojant ir aptariant su tėvais (globėjais) ir kitais su vaiko ugdymu susijusiais ugdytojais;

5. kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba grįstą partnerystę su vaiko šeima, siekiant aukštesnės vaiko poreikius atliepiančios ugdymo(si) kokybės.

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymo(si) procese nuosekliai

įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių (Išimokyklinio ugdymo programos gairių priedas Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Išimokyklinio-amžiaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf>), kurių visuma laiduoja optimalią vaiko galių ūgtį: kasdienio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir savikontrolė; savivoka ir savigarba; santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais; aplinkos pažinimas; matematinis mąstymas; skaitmeninis sumanumas; kalbų supratimas; kalbinė raiška; estetiškas suvokimas; meninė raiška; kūrybiškumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; gebėjimas žaisti; mokėjimas mokytis. Programoje vaikų ugdymo(si) rezultatus nusako šios pasiekimų sritys ir jas sudarantys dėmenys (1 pav.):

1 pav. Vaiko auginamųjų galių ir pasiekimų sričių ryšiai.

Kokybiškai įgyvendinamos visuminio išimokyklinio ugdymo sritys nuosekliai plėtoja vaiko pasiekimus visose 18 pasiekimų srityse.

IV SKYRIUS UGDymo(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo(si) turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje: jam valgant, ruošiantis ilsėtis, eiti į lauką, bendraujant, spontaniškai žaidžiant ar dalyvaujant veiklose.

Dominuojanti veikla – žaidimas (spontaniškas individualus, poroje, grupėje, inicijuotas suaugusiojo ar bendraamžių) atsižvelgiant į vaiko galias, pomėgius ir poreikius.

Ugdymas kuriant ir keičiant aplinką. Įrengiamos vaiko veiklai patogios erdvės, parenkamos ugdymąsi, kūrybiškumą, eksperimentavimą, saviraišką skatinančios priemonės, žaislai, informacijos gavimo šaltiniai, simboliai, užrašai, ženklai ir kt. Naudos priemonės pristatomos originaliai, įdomiai, parodomi veikimo su jomis būdai. Aplinka keičiama pagal vaikų sumanymus ir norus.

Ugdymasis pavyzdžiu. Pedagogas žaismingai, išraiškingai ką nors veikia vaikų akivaizdoje

ir skatina jį mėgdžioti. Pedagogas pradeda kokią nors veiklą ir perleidžia savarankiškai tęsti vaikams. Pedagogas veikia drauge su vaikais kaip žaidimo ar veiklos partneris, mimika, elgesiu, veiksmais, daiktais modeliuoja tai, ką tikisi perduoti vaikams. Vaikas gali sekti kito vaiko pavyzdžiu. Mažesni mokosi iš vyresnių.

Kūrybinė pedagogo-vaiko sąveika. Pedagogas įtraukia vaikus į veiklą gera idėja, tema, probleminiu klausimu, įdomia informacija, netikėtomis medžiagomis ir kt. Nuolat bendrauja su vaikais, pastebi jų interesus, norus, gebėjimų lygį, pateikia patarimų, informacijos, praturtina vaikų patirtį, siekia vaiko kūrybos, interpretacijos, atradimų, bandymų.

Situacinis – spontaniškas ugdymas. Pedagogas keičia numatytą veiklą pagal iškilusią vaiko idėją, problemą, sumanymą. Pritaria vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi, emociškai palaiko, išplėtoja vaiko inicijuotus pokalbius, žaidimus, reaguoja į vaiko klausimus. Ugdymo ir ugdymosi situacijų susidarymo skatinimas bendrais susitarimais ir sprendimais, problemineis klausimais, diskusijomis. Vaikų, tėvų, pedagogų projektų įgyvendinimas.

Siekama, kad ugdymosi priemonės tenkintų ikimokyklinio amžiaus vaiko poreikį žaisti, bendrauti, bendradarbiauti, skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą ugdytų vaiko savarankiškumą, saviraišką ir skatintų kūrybiškumą, lavintų intelektines vaiko galias, sudarytų sąlygas plėtoti vaiko kultūrai, poreikiams, pomėgiams, interesams, tenkintų vaiko poreikį judėti, sietųsi su vaiko patirtimi ir kasdieniu jo gyvenimu.

Ugdymo turinį sudaro aplinkos modeliavimo kryptis – vaikų ugdymo(-si) kontekstų kūrimas. Pateikiami žaismės, universalaus dizaino mokymuisi, kultūrinių ir kūrybinių dialogų, kalbų įvairovės, tyrinėjimų ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų, judraus patirtinio mokymosi kontekstų kūrimo būdai.

Išskirtos 5 ikimokyklinio ugdymosi sritys, orientuotos į Programoje numatytų vaikų pasiekimų plėtotę: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“.

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ

Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, savivoka ir savigarba, savireguliacija ir savikontrolė.

Judėti ir veikti saugiai, sveikai gyventi.

Kaupti žinias apie sveiką maistą, kūno švarą, aplinkos tvarką.

Formuoti valgymo kultūrą, elementarius asmens higienos įgūdžius.

Ugdyti poreikį aktyviai judėti, sportuoti, kad užaugti stipriu, išvermingu, vikriu, atkakliu, drąsiu.

Suvokti, kad supančioje aplinkoje yra daug pavojų ir būtina veikti saugiai.

Gebėti kreiptis pagalbos iš tikus nelaimei, susirgus, blogai jaučiantis ar jei kas nuskriaudė.

Suvokti, kad yra žmonių kitaip atrodančių, judančių, kalbančių. Skatinti būti tolerantiškais.

AŠ IR BENDRUOMENĖ

Savivoka ir savigarba, savireguliacija ir savikontrolė, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas.

Gyventi ir būti tarp kitų žmonių.

Pasitikėti savo jėgomis ir galiomis, pozityviai save vertinti, patirti sėkmę.

Suvokti save kaip atskirą, savitą asmenybę, kartu patirti bendrumo šeimoje, grupėje jausmą.

Įvairiomis formomis bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais, jausti abipusę pagarbą.

Skatinti pozityvią lyderystę ir savarankiškumą įveikiant kliūtis, ieškant pozityvių sprendimo būdų.

Kaupti socialinę patirtį bendraujant su skirtingos išvaizdos, amžiaus, lyties, negalią turinčiais

žmonėmis, jausti jiems toleranciją ir pagarbą.

Atpažinti savo ir kitų emocijas, jausmus, ugdyti gebėjimą tinkamais būdais juos reikšti, kontroliuoti.

Ugdyti empatiją, skatinti globoti silpnesnį, nuskriaustą, gebėti atsiprašyti.

AŠ KALBŲ PASAULYJE

Skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, meninė raiška, estetiškas suvokimas.

Tenkinti bendravimo ir savirealizacijos poreikį.

Mintis, emocijas, išgyvenimus, jausmus reikšti garsais, žodžiais, atsakyti į kitų žmonių jausmų raišką.

Siekti įsiklausyti į kito žmogaus kalbą, išgirsti perteikiamą informaciją.

Kaupiant bendravimo su bendraamžiais ir suaugusiais patirtį, perimti gimtosios kalbos modelį.

Pajausti gimtosios kalbos grožį, skambesį susipažįstant su lenkų liaudies kūryba.

Domėtis simboliais, brėžiniais, skatinti jų prasmės suvokimą.

Kalbinę raišką realizuoti per kūrybinių galių puoselėjimą, domėjimąsi knygomis.

Puoselėti meilę lietuvių ir lenkų kalboms, skatinti bendravimą, mokyti kūrinių šiomis kalbomis.

TYRINĖJU IR PAŽĖJUSI APLINKA

Aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas.

Pažinti save ir kitus žmones, tyrinėti aplinką, atrasti naujų dalykų.

Pažinti save, pozityviai vertinti savo gebėjimus ir galias, žinoti savo teises ir pareigas. Jausti pagarbą žmonėms, jų sukurtai aplinkai.

Suprasti, kad būtina saugoti gamtą, pajausti žmonių ir gamtos ryšį, vientisumą, formuoti ekologiškos gyvensenos pagrindus. Smalsauti, visais pojūčiais ir technologijų pagalba, tyrinėjant aplinką, gamtą, jo reiškinius. Džiaugtis atrastais, sužinotais, išmoktais naujais dalykais, naujomis patirtimis.

Gebėti įgytas patirtis, žinias, įgūdžius taikyti praktinėse savo veiklose.

Pažinti savo gimtinę, puoselėti tautos tradicijas ir papročius. Didžiuotis, kad esame.

KURIU IR IŠREIŠKIU

Kalbinė raiška, meninė raiška, estetiškas suvokimas.

Tenkinti saviraiškos ir kūrybos poreikį.

Turtinti vaizduotę ir emocinį pasaulį, susipažįstant su žmonių sukurtais meno kūriniais.

Pajausti gamtos sutvertą grožį, išgirsti gamtos garsų įvairovę.

Kuriant, improvizuojant atskleisti savo individualumą, išlaisvinti vaizduotę, mąstymą, skatinti originalumą, savitumą.

Smalsauti tyrinėjant, eksperimentuojant su raiškos priemonėmis, įgyti naujų patirčių ir įgūdžių.

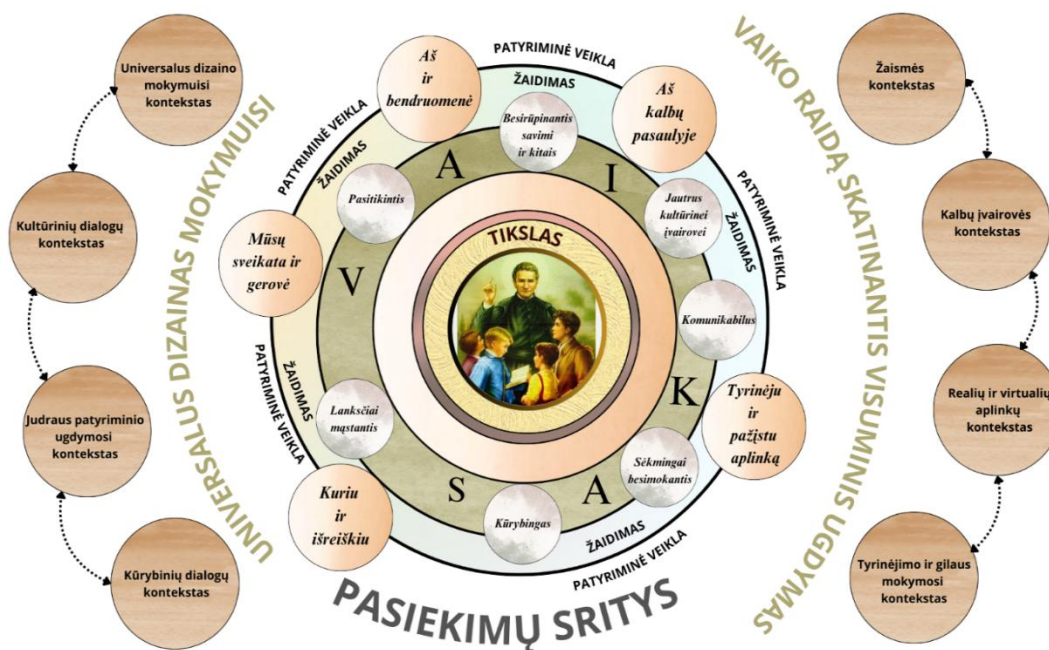
Patirti teigiamų emocijų kūrybos procese, kaupiti estetinę patirtį, dalintis išpūdžiais su kitais žmonėmis.

Puoselėti savo krašto kalendorinių švenčių, papročių, dainų, žaidimų savitumą ir įvairovę.

Išskirtos 4 ugdymo turinio sudedamosios dalys: visuminis ugdymas(-sis), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas, patirtinė veikla.

Konceptualus ugdymo modelis (2 pav.) sukuria lanksčią, visapusišką ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo individualius poreikius, galias ir gebėjimus. Ugdymo(si) centre yra vaikas ir septynios jo plėtojamos galios. Kiekviena vaiko raidą skatinanti visuminio ugdymo(si) sritis yra pritaikyta stiprinti ir ugdyti tam tikras vaiko galias, kurios būtinos siekiant visapusiško asmenybės vystymosi, per konkrečius vaiko pasiekimus. Mokytojas siekdamas

plėtoti vaiko galias kuria kontekstus, tiek grupėje, tiek lauke, tiek netradicinėje aplinkoje.

2 pav. Konceptualus ugdymo modelis: galios, sritys, kontekstai, IU pagrindas ir savitumas.

Šis modelis skatina holistinį vaikų ugdymą, kuris apima ne tik akademinį gebėjimą, bet ir socialinius, emocinius, fizinius bei kūrybinius aspektus. Tai padeda kurti harmoningai besivystančią asmenybę.

IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ UGDYMO TURINYS (2–6) METŲ

1. UGDYMO(SI) SRITIS „AŠ IR BENDRUOMENĖ“		
Ugdymo(si) srities paskirtis – plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiaisiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą.		
1.1. KAS AŠ		
Vertybinė nuostata – pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai – pasitiki savimi ir mokytojais, juos gerbia, iš jų mokosi. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Savo poreikius valgyti, žaisti, miegoti ir kt. vaikai iki 3 m. mokosi parodyti veido mimiką, garsais, gestais, galvos linktelėjimu išreikšdami sutikimą ar papurtydami galvą į šonus („ne“), pirmaisiais žodžiais, kai yra jautriai globojami, žaidinami, kalbinami grupės mokytojo, kai jis stengiasi suprasti vaiko poreikių ženklus į juos reaguoti, kai įvardija vaiko poreikius ir domėjimosi poreikius.	Mokytojo jautrus ir pastovus emocinis ryšys su vaiku, bendravimas ir veikla kaip elgesio modelis vaikui; vaikams aktualus turinys ir veiklos padedančios pažinti ir suprasti save, suvokti savo ryšius su kitais ir vietą tarp kitų žmonių. Kūno vaizdavimas meno priemonėmis, žaidimas, tyrinėjimas, STEAM veikla ir

		kt.
Išimokymklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai išitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti: noriu-nenorių, mėgstu-nemėgstu, įdomu-neįdomu; paskatina atpažinti, tyrinėti, įvardyti ir skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ar kt.) suaugusiesiems ir kitiems vaikams parodyti savo poreikius, pomėgius, interesus.	Vaikai skatinami geranoriškai bendrauti. Kartu su vaikais sudaroma dienvotvarkė, kuriamos elgesio grupėje taisyklės. Modeliuojamos įvairios situacijos, skaitant istorijas, žaidžiant. Sudaromos augimo laiko juostos, ūgio matuokliai, nuotraukos nuo gimimo iki dabarties, vardų žaidimai ir t. t.
1.2. SAVO EMOCIJŲ IR ELGESIO VALDYMAS		
Vertybinė nuostata – domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai – atpažinti bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atsiliepiama į kito jausmus (užjaučia, padeda).		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Kasdienėse grupės veiklose, sąveikose su mokytoju ir kitais vaikais kilusias savo emocijas (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, nuostabą, baimę) vaikai iki 3 metų išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza, kai suaugusieji susitapatina su jų patiriamomis emocijomis, jautriai į jas reaguoja, atliepia vaiko emocinius poreikius.	Emocijų raiškos valdymo būdų taikymas veiklose ir bendraujant, emocijų raiškos valdymo būdų išbandymas žaidimuose ir bendrose veiklose: išsiaiškinimas, susitarimai, emocinių impulsų suvaldymas.
Išimokymklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai, žaisdami vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdami ir žymėdami, kaip jaučiasi, klausydamiesi skaitomų istorijų, žiūrėdami filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažinti bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis.	Skatinama samprotauti, kas pradžiugino, kas nuliūdino ar papiktino, kodėl? Skatinama žaisti bendrus žaidimus, kuriuose reikia suprasti kitą ir geranoriškai bendradarbiauti. Aptariama su vaikais, ką galima daryti, kai kas nors erzina kitą, atima žaislus, kai kyla nesutarimai, kokias galima rasti išeitis. Taisyklių (žaidimų, grupės) kūrimas ir laikymasis. Žaidimai savireguliacijai: dėmesio reguliavimui, impulsų kontrolei ir kt.
1.3. AŠ TARP KITŲ		
Vertybinė nuostata – save vertina teigiamai. Esminiai gebėjimai – supranta savo asmens tapatumą („aš esu“, „buvau“, „būsiu“), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si)

		<u>gairės</u>
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Kalba pirmuoju asmeniu: „aš noriu“, „mano“. Savo „aš“ sieja su savo veikla ir daiktų turėjimu – pasako, ką daro, ką turi. Pasako, kas jis yra – berniukas ar mergaitė, atskiria berniukus nuo mergaičių, pavadina 5-6 kūno dalis.	Siekama paskatinti vaikus užmegzti ir palaikyti asmeninius ryšius su kitais žmonėmis, tyrinėti savo ir kitų panašumus bei skirtumus, pratintis pagalvoti apie kitus ir jų poreikius, būti geranoriškais, draugiškais, mokytis bendrauti, bendradarbiauti, sugyventi. Mokytojas dažnai įvardija daiktus, kurie priklauso vaikui, komentuoja vaiko veiklą, būtinai pamini vaiko vardą; pasiūlo žaidimų „Mano-tavo“, „Mano kūnas“, „Mano žaidimai“. Kalbasi su vaikais, ką mėgsta žaisti berniukai ir mergaitės.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	Suvokia savo norus, jausmus, savybes, gebėjimus. Geba daryti įtaką kitam, atsakingai pasirinkti ir priimti sprendimus. Savo gebėjimus ir save vertina teigiamai. Save apibūdina, nusakydamas fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai, grupei, gali pasakyti savo tautybę. Stebi ir atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus (pasakytus žodžius, kvietimą žaisti kartu ir kt.).	Paskatinama samprotauti apie save, savo pomėgius, veiklą: Kas? Kada? Ką? Kur? Kaip? Su kuo? Kur buvai? Su kuo buvai? Ką mėgsti veikti? Pasiūloma idėjų savęs, šeimos, kitų žmonių, jų grupių tyrinėjimams. Skatinami pokalbiai, diskusijos apie fizines savybes, pomėgius ir elgesio savybes, šeimą, grupę, Tėvynę. Skatinama vaikus pozityviai reaguoti į savo klaidas, sąmoningai suklysti, pademonstruojant, kaip galima juoktis iš savo apsirikimų.
1.4. ŽMONIŲ BENDRUOMENĖS		
Vertybinė nuostata – siekiama padėti vaikams atrasti kultūrinių reiškinių ir žmonių bei jų bendruomenių gyvensenos tyrinėjimo kelius, asmeniškai prasmingus dalyvavimo įstaigos bendruomenėje būdus, ugdantis priklausymo bendruomenei, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmus. Esminiai gebėjimai – supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę; tyrinėja įvairių bendruomenių aplinkas.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais. Vaikų supratimas apie šeimą ir	Vaikai kartu su mokytoju ir tėvais kuria šeimos ir grupės medį, dalyvauja šeimos dienos grupėje, žaidžia savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėja šeimos narių ir grupės

	vaikų grupę plečiasi kartu su mokytoju ir tėvais kuriant šeimos ir grupės medį, dalyvaujant šeimos dienos grupėje, žaidžiant savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėjant šeimos narių ir grupės vaikų nuotraukas. Vaikai iki 3 metų savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas su tautosakos, tautodailės, etnomuzikos motyvais, dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse.	vaikų nuotraukas. Mokytojo padedami vaikai tyrinėja, atranda ir aiškina, kas sieja jų aplinkos žmonių bendruomenių narius: emociniai ryšiai, rūpinimasis vienu kitais (šeima), bendras buvimas, bendra veikla, draugystės ryšiai (ugdymo įstaigos bendruomenė), kalba, papročiai, tradicijos, tautosaka, tautodailė, etnomuzika, amatai (tautybė), demokratinės vertybės, demokratinis gyvenimo būdas (valstybė), tikėjimas (religinės bendruomenės).
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus: mano šeima – kitos šeimos; ugdymo įstaigos bendruomenė – kitų įstaigų bendruomenės; mano tauta – kitos tautos; mano šalis – kaimyninės ir kitos šalys; žemyno, kuriame gyvenu, žmonės – kitų žemynų žmonės. Domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūriniuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose.	Žaisdami ir bendraudami mokytojo tikslingai parengtoje edukacinėje aplinkoje vaikai sužino keletą kitų šalių, supranta, kad tiek jie patys, tiek kiti žmonės sudaro skirtingas tautas, kurios gyvena skirtingose šalyse. Vaikai tyrinėja Lietuvos ir grupę lankančių, iš kitų kraštų atvykusių vaikų šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą (tradicijas, maistą, aprangą ir pan.). Vaikai aiškinasi ir išbando pagarbios, tolerantiškos sąveikos su kitų socialinių, tautinių ir kultūrinių bendruomenių žmonėmis būdus.
1.5. MŪSŲ PRAEITIS. DABARTIS. ATEITIS		
Vertybinė nuostata – siekiama padėti vaikams tyrinėti praeitį, dabartį, ateitį bei suprasti žmonių gyvenimo pokyčius. Esminiai gebėjimai – plėtoja laiko tėkmės bei asmeninių ir bendruomenės pokyčių per tam tikrą laiką supratimą patirdamas, aiškindamasis, tyrinėdamas savo ir juos supančių žmonių gyvenimą čia ir dabar, netolimoje ir tolimoje praeityje, numatydamas gyvenimo pokyčius ateityje.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų laiko tėkmę pajaučia sąsajoje su savo veikla (kiek laiko užtrunka kažką padaryti) ir gyvenimo ritmu (ką aš veikiu per dieną). Laiko tėkmę vaikai geriau supranta, eksperimentuodami su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis, 1, 5, 10 minučių smėlio laikrodžiais (ką galiu nuveikti, kol skambės muzika, ištėkės smėlis); paros	Vaikai laiko tėkmės bei asmeninių ir bendruomenės pokyčių per tam tikrą laiką supratimą plėtoja patirdami, aiškindamiesi, tyrinėdami savo ir juos supančių žmonių gyvenimą čia ir dabar, netolimoje ir tolimoje praeityje, numatydami gyvenimo pokyčius ateityje. Vaikai įvairiais

	trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dėliodami savo veiklos per dieną paveikslėlius.	būdais kuria savo asmeninę gyvenimo ir augimo istoriją; mokytojo ir tėvų padedami konstruoja šeimos istorijos pasakojimą. Išbando (jei prieinama), lygina, komentuoja dabarties, praeities, ateities žaidimų, buitės darbų, keliavimo būdų ir priemonių, gyvenamųjų namų ypatumus, samprotauja, kodėl žmonių gyvensena buvo būtent tokia.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai, kalbėdamiesi, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodami paveikslėlius, pradeda pavadinti paros dalis (rytas, diena, vakaras, naktis), savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj.	Dalyvaudami tradicinėse ir valstybinėse šventėse, išitraukdami į mokytojų inicijuojamus istorinio pobūdžio naratyvinius žaidimus, klausydamiesi skaitomų istorinių pasakojimų, lankydamiesi muziejuose, pilyse, sužino keletą Tėvynės istorijai svarbių įvykių ir žymių veikėjų. Vaikai atpažįsta liaudies dainas ar kitą tautosakos paveldą (mįslės, greitakalbes, liaudies žaidimus, patarles ir kt.), žmonių sukurtą praeityje. Padedami mokytojų, atranda ir tyrinėja juos dominančias savo darželio, rajono ir (ar) miesto istorines vietas, įskaitant įvairius paminklus, gamtines erdves, viešąsias skulptūras ir žaidimų aikštes.
2. UGDYMO(SI) SRITIS „MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ“		
Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus.		
2.1. FIZINIS AKTYVUMAS		
Vertybinė nuostata – noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai – tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.		
Žingsniai	Gebėjimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	2–3 metų vaikai vaikščioti ir išlaikyti pusiausvyrą mokosi eidami sumažinto ploto paviršiumi (tarp dviejų nubrėžtų linijų ir pan.), įveikdami kliūtis (ką nors peržengdami), lipdami į kalniuką.	Vaikai judėjimo džiaugsmą patiria laisvai bėgiodami, landžiodami, šokinėdami, laipiodami karstynėmis, kopėtėlėmis, laipteliais, žaisdami

	Judėdami laisvoje erdvėje, žaisdami judriuosius žaidimus, vaikai nuo greito ėjimo pereina prie bėgimo.	su kamuoliais, važinėdami triratukais, dviratukais. Vaikų judesių koordinacija, orientacija erdvėje, vikrumas, greitumas, jėga tobulėja žaidžiant su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais: ridenant, mėtant įvairiu atstumu, visa jėga ar panaudojant reikiamą jėgą tikslui pasiekti, gaudant. Vaikai inicijuoja patys ir noriai įsitraukia į mokytojo inicijuojamas veiklas, skatinančias tyrinėti, kaip juda kūnas ir atskiros jo dalys, improvizuoti, fantazuoti, ieškoti neįprastų pozų, judesiais perteikiant pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes.
Ikmokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai juda spontaniškai, atlieka veiksmus su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis, žaidžia įvairius imitacinius bei judriuosius žaidimus, kuriuose lavinami visi pagrindiniai judesiai: šliaužimas, ropojimas, ėjimas, bėgimas, šuoliukai, laipiojimas, pralindimas, metimai, pusiausvyros pratimai. Jie išbando įvairiausių mokytojo demonstruojamus ir pačių atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus: eiti pasistiebus, ant pėdos šonų, kulnų; eiti ištiesta virve, padėtu lanku; eiti aukštai keliant kelius, pusiau pritūpus, plačiu žingsniu, pristatomuoju, pakaitiniu ar kryžminiu žingsniu, šonu, atbulomis, eiti nedideliame aukštyje (suoleliu); bėgti aukštai keliant kelius, šonu, atbulomis, įveikiant kliūtis, bėgti įkalnėn, nuokalnėn, bėgimą kaitalioti su ėjimu, sustoti pagal netikėtą signalą, keisti kryptis, bėgti greitai, lėtai.	Nevaržomai judėdami ir eksperimentuodami vaikai išbando savo kūno judėjimo galimybes: lavina pagrindines fizines ypatybes (vikrumą, lankstumą, pusiausvyrą, koordinaciją, jėgą), mokosi saugiai keisti pradines kūno padėtis ir atlikti įvairius veiksmus rankomis, kojomis: išlaikyti kūną statinėje būsenoje, judėti (ne)persikeldami erdvėje; igrja drąsos ir pasitikėjimo savimi. Veikdami ribotame plote pratinasi judėti saugodami save ir kitą. Žaisdami komandinius žaidimus, vaikai mokosi laikytis taisyklių, laimėti ir pralaimėti, derinti judesius, judėjimo būdus, sutelkti ir perkelti dėmesį į regimus ir girdimus signalus.
2.2. SVEIKA MITYBA		
Vertybinė nuostata – noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius. Esminiai gebėjimai – tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.		
Žingsniai	Gebėjimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų su sveikatai palankiu maistu susipažįsta valgydami drauge su	Vaikai iki 3 metų kasdienio valgymo metu mokosi valgyti

	mokytoju ir kitais vaikais, girdėdami suaugusiųjų aiškinimus, žiūrinėdami knygeles, korteles, piešinius. Matydami estetiškai patiektą, skleidžiantį šviežią kvapą maistą, jį skanaudami ir nuolat girdėdami vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus, vaikai kaupia atitinkamą žodyną. Įvairių žaislų apščioje aplinkoje, grupėje įrengtoje „virtuvėje“ vaikai iki 3 metų žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus.	savarankiškai, naudotis stalo įrankiais ir pasirinkti, koku stalo įrankiu valgyti skirtingą maistą.
Išimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai aiškinasi, klauso skaitomų tekstų, komentarų apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti yra naudingiau sveikatai. Tyrinėja sveiko maisto piramidę; dėlioja savo dienos meniu iš kortelių su sveiko maisto produktais. Dėlioja mąstymo žemėlapius (sveika-nesveika), patys vieni kitiems aiškina, kuris maistas palankus sveikatai, o kuris – ne, savo nuomonę argumentuoja. Vaikai drauge su mokytoju eina į parduotuvę, išrenka ir perka reikalingus maisto produktus užkandžiams pagaminti. Žaisdami „kavinę“, „restoraną“, kuria mėgstamų ir netikėtų patiekalų receptus, sudaro meniu, imituoja maisto gaminimo procesus. Vaikai įsitraukia į sveikų ir skanių gėrimų bei užkandžių gamybą: mokosi suprasti ir patys kurti receptus, plauna, sveria, uosto, dalina, pjausto, maišo, skanauja, pavadina; gėrasi estetiniu įspūdžiu.	3–6 metų vaikai mokosi elgesio taisyklių prie stalo: prieš valgi nusiplauti rankas, valgyti neskubant, gerai sukramtant maistą, jį skanaujant, prie stalo ramiai pasikalbant, padėkojant. Jie mokosi padengti kasdienį ir šventinį stalą, siekdami estetinio įspūdžio. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu vaikai maitina lėles, serviuoja ir puošia stalą, kuria lankymosi kavinėje ar kitoje viešojoje vietoje siužetus. Vaikai klausosi skaitomų tekstų ir pasakojimų apie tai, kodėl svarbu branginti ir tausoti maistą, jo nešvaistyti, sužino, kad pasaulyje yra vietų, kuriose žmonės jaučia maisto stygių, tyrinėja, kiek daug darbo reikia, kad maisto produktai atsirastų ant mūsų stalo, dėlioja šį kelią iš paveikslėlių, jį piešia.
2.3. MANO DIENOS RITMAS		
Vertybinės nuostatos – siekiama padėti vaikams suprasti jų poreikius atitinkantį dienos ritmą ir jį laikytis. Tai padeda vaikams jaustis saugiams, energingiems, nepervargti, ugdo laiko suvokimą, suteikia jėgų ir drąsos išgyventi pokyčius. Esminiai gebėjimai – orientuojasi dienos laike atlikdamas kasdieninius pasikartojančius ritualus (maitinimasis, miegas ir veiklos).		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai ugdomi dienos ritmo (aktyvumo ir poilsio derinimo) pajautą, kai kasdienių veiklų metu yra mokytojo skatinami atpažinti kūno siunčiamus signalus: gerą nuotaiką, žvalumą, energingumą, dėmesingumą arba nuovargį, mieguistumą, irzlumą, negalėjimą susikaupti. Vaikai iki 3 metų mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienvartę, stebėti	Vaikai iki 3 metų tyrinėja savo judėjimo ir poilsio ritmą, paveikslėliais dėliodami savo veiklų eilę ir žymėdami, ar tai buvo aktyvi, ar rami veikla.

	ir pasitikrinti, kas šią dieną jau įvyko, kas dar įvyks. Kasdieniai pasikartojantys ritualai, maitinimasis, miegas ir veiklos padeda vaikams orientuotis dienos laike.	
Išimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai, skatinami mokytojo ir atsižvelgdami į visos mokyklos dienos režimą, patys sudėlioja savo dienos ritmą paveikslėliais, sudėlioja dienų su ypatingais įvykiais (švenčių, išvykų dienos), keičiančiais įprastą dienos eigą, dienos ritmą. Vaikai ryte paveikslėliais pažymi, ką šiandien ketina veikti, o vakare reflektuoja, ar pavyko tai įgyvendinti. Jie tyrinėja savo nuotaikos ir energijos kaitą per dieną, žymėdami paveikslėliais, aptardami kaitos priežastis. Padedami mokytojo, susikuria ritualus prieš einant miegoti, pavyzdžiui, pavartyti knygutę, pasiklausti lopšinės.	3–6 metų vaikai, mokytojo padedami, mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jų aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio (bėgiodami, šokinėdami pavargo, kvėpuoja atvira burna, smarkiai plaka širdis), kada jų nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo (sunku ramiai išsėdėti, sutelkti dėmesį į veiklą). Vaikai iš skaitomų pasakojimų, istorijų ir patys išbandydami sužino, kad aktyvi veikla padeda išlieti tiek patirtas malonias emocijas, tiek ir nerimą, įtampą. Atlikdami atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip jie nuramina tiek kūną, tiek ir emocijas ar sunkias mintis. Vaikai išbando įvairius kūno aktyvumo reguliavimo būdus, pavyzdžiui, judėti pagal greito ir lėto tempo, aktyvumą žadinančią ir raminančią muziką.
2.4. KŪNO ŠVARA IR APLINKOS TVARKA		
Vertybinių nuostatų – plėtojant vaikų supratimą apie sveikatos saugojimą siekiama didinti jų pasitikėjimą patiemis pasirūpinti savo higiena ir aplinkos tvarka bei estetika. Esminiai gebėjimai – savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdomi kūno priežiūros įgūdžius, kai patys, mokytojo skatinami, drąsinami, pamokomi, padedami, prausia veidą, rankas ir nusišluosto, susišukuoja plaukus, nusirengia ir bando tvarkingai sudėti drabužius ir pan.	Vaikai iki 3 metų mokosi laikytis tvarkos, kai rūšiuoja daiktus, tvarko žaislus, padedami suaugusiųjų, arba savarankiškai pažaidę padeda žaislus į vietą.
Išimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikus laikyti asmens higienos motyvuoja suaugusiojo pavyzdys, dainelės, eilėraščiai, pasakojimai, tyrinėjimai, sužinant apie bakterijas ir virusus, jų sukeliamas ligas. Vaikai supranta, kodėl svarbu plauti rankas prieš	3–6 metų vaikai žiūrinėja tvarkingos, patogios, estetiškos aplinkos nuotraukas, ieško patinkančios aplinkos vaizdų informaciniuose tinklalapiuose, diskutuoja apie savo grupės

	valgi, pažaidus, susitepus, pasinaudojus tualetu, ir pratinasi tai daryti. Linksmos istorijos, vaikų aprangos pavyzdžių žiūrinėjimas skatina vaikus pamąstyti apie savo aprangą, diskutuoti, kas tvarkinga-netvarkinga, patinka-nepatinka, kurti patogios ir estetiškos vaikų aprangos modelius (piešiant, rengiant lėles, patiems persirenginėjant).	aplinką, kas tvarkinga-netvarkinga, patogų-nepatogu, saugu-nesaugu, gražu-negražu. Vaikai įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieškodami sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, saugia, malonia akiai: simboliniais piešiniais grupėje ženklina daiktų laikymo vietas, kuria saugaus daiktų naudojimo taisykles ir pan. Vaikai pastebi ne vietoje padėtus daiktus ir imasi iniciatyvos juos tvarkyti, pamato grupėje ar lauko aplinkoje numestą šiukšlę, mokosi šiukšles rūšiuoti.
2.5. SAUGAUS ELGESIO ĮPROČIAI		
Vertybinė nuostata – siekiama padėti vaikams ugdytis saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis įpročius, saugoti savo ir kitų sveikatą. Esminiai gebėjimai – aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami (artimų suaugusiųjų ar draugo apkabinimas) ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę. Mokosi tvirtai pasakyti „ne“ netinkamam prisilietimui, pasitraukti iš situacijų, kuriose pasijunta nesaugiai, pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų drauge su suaugusiuoju mokosi saugiai žaisti, atsargiai elgtis su buities daiktais ir lauke.	Ugdymo(si) kontekstuose, būdami vaikų elgesio ir veiklos modeliu, mokytojai pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenis, tapdami vaiko padėjėjais, tyrinėtojais, kūrėjais, besimokančiais.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai, vartydami knyges, klausydami jiems skaitomų pasakojimų, pasakų, žiūrėdami filmukus, sužino apie daiktus, kurie yra pavojingi jų sveikatai ir saugumui, kas atsitinka, kai vaikai su jais žaidžia. Jie aiškinasi, kokie pavojai slypi virtuvėje (elektros prietaisai, aštrūs daiktai), vonioje (skalavimo, valymo priemonės), svetainėje, tėvų miegamajame (praviras langas, vaistai, dūžtantys daiktai). Kasdienių veiklų metu mokosi saugiai elgtis žaisdami kieme, lauke, laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių. Mokosi atsakingai elgtis aplinkoje, kurioje yra gyvūnų.	Mokytojui modeliuojant įvairias situacijas, skaitant istorijas, pasakojant, kartu žiūrinėjant paveikslėlius, korteles, kalbant, vaikai mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis ir kodėl bendrauti yra visada saugu (tėvai, globėjai, mokytojai ir kt.), į kuriuos žmones visada galima kreiptis pagalbos pasiklydus, ištikus nelaimei, patekus į bėdą (policininkai, gaisrininkai, medikai, pardavėjai ir pan.), kaip reikia elgtis, jei visai nepažįstamas žmogus kalbina, kviečia pasivaikšioti ar pasivažinėti, siūlo saldumynų, siekia liesti (mandagiai atsisakyti pasiūlymų, jei situacijoje

		nedalyvauja tėvai, mokytojai).
3. UGDYMO(SI) SRITIS „AŠ KALBŲ PASAULYJE“		
Ugdymo srities paskirtis yra plėtoti kalbų supratimą, kalbinę raišką, skaitmeninį sumanumą, meninę raišką, aplinkos pažinimą. Ugdymo(si) veiklos skatina ugdytis tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis, emocijų suvokimo ir raiškos, žaidimo gebėjimus.		
3.1. KALBOS SUPRATIMAS		
Vertybinė nuostata – tai vaiko kalbinių įgūdžių ir gebėjimų bei kalbinės tapatybės ugdymas(is). Esminiai gebėjimai – klauso, supranta kitų kalbėjimą bei reaguoja į nežodinę raišką; supranta įvairiomis formomis pateikiamą informaciją (žodinę, grafinę, simbolinę, vaizdinę, garsinę), domisi simboliais, raidėmis ir tekstu, supranta amžių atitinkančius meninius ir informacinius tekstus.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų ugdomi kalbos suvokimo gebėjimus, bendraudami su suaugusiais ir kitais vaikais. Jie atkreipia dėmesį į kalbėjimą, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, girdėdami suaugusiojo kalbą, pasižyminčią aukštesniu balso tonu, ryškia emocija intonacija. Vaikai ugdomi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus, klausydami įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis, atlikdami įdomias, aktualias, bet neilgai trunkančias veiklas. Vaikai klausosi mokytojo ir kitų vaikų, būdami grupėje ir būdami vieni, tylioje aplinkoje ir triukšmingame fone, įvairiose komunikacinėse situacijose.	Įsitraukimą skatina mokytojo siūlomos įdomios ir aktualios veiklos, žaidybinės situacijos, žadinančios prigimtinių vaikų smalsumą, domėjimąsi ir emocinį įsitraukimą į bendravimo ir bendradarbiavimo procesus. Vaikus taip pat įtraukia kalbiniai žaidimai, skaitomos ir nežodiniu būdu pasakojamos istorijos, dialogiškas ugdymo procesas, iššūkio situacijos. Sėkmingam įsitraukimui būtinos vaikų kalbinius gebėjimus atitinkančios ir jų žodinį ir nežodinį bendravimą skatinančios sąlygos, kuriose būtų pripažįstama ir reaguojama į skirtingus vaikų saviraiškos būdus. Vaikų dalyvavimas įsitraukus moko klausyti ir įsiklausyti, skatina kūno kalba ir verbaline išraiška reaguoti į kalbančiųjų intencijas, plėtoja kalbinės raiškos gebėjimus.
Išimokymasis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai, aktyviai įsitraukdami į bendravimą su mokytoju ir kitais vaikais, veikia, kalbos garsų žaidimus, eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis klausymąsi, plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdomi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais. Vaikai klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų (televizijos, radijo, kompaktinėse plokštelėse, internete) įvairaus stiliaus ir turinio tekstų	Supratimo gilėjimą užtikrina kryptingos ir vaikų raidos skirtumas atliepančios ugdymosi veiklos, skatinančios tyrinėjimą, aiškinimąsi ir problemų sprendimą, taip pat patirtinis ugdymo(si) procesas, kuris sudaro galimybes vaikams klausinėti, diskutuoti, ginčytis, spręsti problemas. Supratimo gilėjimą skatina žodinę raišką iliustruojančios ar ją papildančios

	(grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvykius, reiškinius, taip pat savo ir kitų vaikų kalbos įrašų. Vaikai kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami.	vaizdinės ir kitais pojūčiais suvokiamos ugdymo(si) priemonės, kalbos siejimas su aplinkos objektais. Aiškinimasis, argumentavimas, reflektavimas padeda gilinti supratimą, kad kalba ir žodžiai daro poveikį kitam, skatina kritinį mąstymą, moko pasirinkti tinkamas komunikacijos priemones, leidžia suvokti skirtingų kalbų ir kalbos formų (žodinės, nežodinės, simbolinės, grafinės) įvairovę.
3.2. KALBINĖ RAIŠKA		
Vertybinė nuostata – nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai – geba išreikšti patirtį, jausmus ir mintis, įsitraukia ir plėtoja pokalbį, pasakoja, atpasakoja, apibūdina, aiškina taikydamas nežodines ir žodines raiškos priemones, bendrauja paprastomis grafinės ir rašytinės raiškos formomis.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	2–3 metų vaikai mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmiais, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose. Šio amžiaus vaikų žodyno gausėjimą ir kalbinę raišką skatina aktyvus suaugusiojo bendravimas su vaiku, inicijuojant pokalbius, plėtojant vaiko pasakymus, juos pakartojant. Vaikų mąstymo ir kalbos raidą skatina amžių atitinkančių tekstų, eilėraščių, pasakų skaitymas, istorijų pasakojimas, siejamas su vaizdine informacija, taip pat tokiais jutiminiais pojūčiais kaip lytėjimas, ragavimas, uostymas. 3 metų vaikai, suaugusiojo padedami, kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes, formuluodami sakinius, taiko pagrindines gramatikos taisykles. 1–3 metų vaikai plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodami suaugusiųsius ir eksperimentuodami: stebėdami rašančiuosius ar piešančiuosius, bandydami imituoti, braukyti, keverzoti, piešinėti, palikdami ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje.	2–3 metų vaikai pasitelkia žodinę ir nežodinę raišką aktyviai bendraudami ir komunikuodami su suaugusiaisiais ir bendraamžiais įvairiose veiklose. 2–3 metų vaikai, bendraudami su kitais, koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi, neadresuodami kalbos kitam. Vaikai į pokalbius su kitais mokosi įsitraukti, kalbinami suaugusiojo, atsakydami į klausimus. Vaikų poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių veiklų aptarimas. Kasdienėse veiklose mokytojo skatinami vaikai mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius.
Ikimokyklinis ugdymas (3-6 metai)		

3–6	3–6 metų vaikai kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami kalba ir kurdami savo kalbas. Vaikai vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius, taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų, atpažįsta garsus žodyje, skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių. Vaikų kalba turtėja, jų kalbinė raiška sudėtingėja, jiems klausantis skaitomų, pasakojamų, vaidinamų tekstų ir siužetų, įgarsintų filmukų ar pasakų patiems juos atpasakojant, perkuriant, pratęsiant, suvaidinant, iliustruojant, deklamuojant, kalbantis su mokytoju apie teksto turinį ir prasmes, siejant tekstą su vizualia medžiaga. Vaikai vartoja įvairias kalbos dalis, kalba taisyklingais vientisiniais ir sudėtiniais sakiniais, formuluoja klausiamuosius sakinius („Kada...“, „Kur...“, „Kaip...“), kuria naujus žodžius pagal įsisavintas žodžių darybos taisykles. 3–6 metų vaikai įsitraukia į įvairias mokytojo siūlomas veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti, pavyzdžiui, „rašo“ žinutę ar laišką piešiniu, kopijuoja matomus simbolius, raides, žodžius, kuria savo ženklus ir simbolius, puošia ir apipavidalina užrašytas raides ar ženklus siedami juos su realiais objektais.	Žaisdami išplėtotus siužetinius vaidmenų žaidimus, vaikai įsitraukia į dialogą, polilogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras, mokosi žodinėmis derybomis ir kompromiso paieškomis spręsti kylančius nesutarimus ir problemas laikydamiesi savo kultūrinei aplinkai priimtinių bendravimo taisyklių. Vaikai bendravimo gebėjimus ugdo kartu su suaugusiuoju ir bendraamžiais skaitinėdami knygas, kalbėdamiesi apie skaitomas ar pasakojamas istorijas, diskutuodami apie atliktą veiklą, patirtą nuotyki, žiūrėtą filmą, girdėtą pasaką, pasakodami istorijas, kurdami pasakojimus, kalbėdamiesi apie tai, ką norėtų patirti ir veikti. Įsitraukę į žaismės situacijas vaikai bando juokauti, kalba „ateivių“ kalbomis, „užsienio“ kalbomis. Mokytojo inicijuojamose arba natūraliai susiklosčiusiose situacijose, atveriančiose kalbų įvairovę, bando susikalbėti su kitakalbiais vaikais ar suaugusiais. Mokydamiesi rašinėti, vaikai veikia kūrybiškai, pavyzdžiui, iš akmenėlių, gilių, kaštonų dėlioja simbolius ir raides, pagaliuku rašo ant smėlio, kreidelėmis – ant asfalto, rengia simbolių, piešinių, ženklų „laiškus“ gamtos gyvūnams, kuria knygeles, kūno kalba vaizduoja raides, žodžius, kuria istorijas apie raides ar garsus, stato ir konstruoja simbolius, raides. Vaikai įsitraukia į mokytojo inicijuojamas veiklas, žaidimus, kurių metu piešiniais, rašinėjimais, raidėmis pavaizduoja savo patirtį, išgyvenimus, norus, rašo žinutes, laiškėlius tėvams, vaikams, mokytojams.
3.3. KALBŲ ĮVAIROVĖS SUVOKIMAS IR KALBINĖS TAPATYBĖS FORMAVIMASIS		

Vertybinė nuostata – siekiama padėti vaikams tapatintis su savo šalies kalba ir kultūra, susipažinti su kalbų įvairove, ugdyti(s) kalbų įvairovės suvokimą, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais, plėtoti kalbinę, tautinę ir pilietinę tapatybę. Esminiai gebėjimai – tapatina save su savo šalies kalba ir kultūra, ugdomi kalbų įvairovės suvokimo, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais, plėtoja kalbinę, tautinę ir pilietinę tapatybę.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Skatinamas kalbų ir kultūrų pažinimas bei kalbinės tapatybės (nebūtinai susijusios su viena kalba) formavimasis. Kultūrų ir kalbų įvairovės pažinimą skatinančioje mokyklos aplinkoje vaikai turi galimybę matyti įvairių kultūrų ženklus, simbolius, girdėti įvairias kalbas, vartoti įvairiomis kalbomis parašytas knygeles.	Vaikų iki 3 metų domėjimasi skirtinga kalbine raiška (bendrine kalba, tarmėmis), skirtingomis kalbomis ir kultūromis skatina suaugusiojo pasakojimai apie kitas šalis, kultūras, kalbas, jų atmainas; knygelių, parašytų įvairiomis kalbomis, vartymas; garso įrašų (dainelių, eilėraščių, pasakojimų) įvairiomis kalbomis klausymas; įvairiakalbiai stalo žaidimai. Vaikų suvokimą apie kalbų įvairovę ugdo, pozityvų požiūrį formuoja ir bendrauti įvairiakalbėje aplinkoje moko, pavyzdžiui, svečių, atstovaujančių kitoms kalboms ar kultūroms, vizitai.
Išimokymasis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai ugdomi kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi atpažinti skirtingas kalbas, suprasti kita kalba kalbančiųjų intencijas, žaisdami vaidmenų, naratyvinius, stalo ir žodžių žaidimus, įsitraukdami į kūrybines ir kitokias aktyvias veiklas su kitomis kalbomis kalbančiais bendraamžiais, bendraudami su svečiais, jungdamiesi į tinklus su kitų šalies regionų ir kitų šalių vaikais, klausydamiesi skaitomų istorijų, skaitydami knygetes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrėdami filmukus.	Vaikų smalsumą sužadina ir juos įtraukia mokytojo inicijuojamos veiklos, kurių metu gyvai arba nuotolinėmis priemonėmis bendraujama su vaikais ar suaugusiais, kalbančiais kitomis kalbomis ar lietuvių kalbos tarmėmis. Padedami mokytojo, vaikai mokosi taikyti kompensacines kalbos supratimo ir kalbos raiškos strategijas: siekdami suprasti ir perduoti informaciją pasitelkia neverbalinę kalbą, mimikas, gestus, aplinkos objektus. Vaikai noriai įsitraukia į mokytojo siūlomus kiekvienai kultūrai autentiškus kalbinius žaidimus (mįsles, juokavimus, skaičiuotes, greitakalbes ir kt.).
4. UGDYMO(SI) SRITIS „TYRINĖJU IR PAŽIŪSTU APLINKĄ“		
Ugdymo(si) srities paskirtis – plėtoti daiktinės ir gamtinės aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą, kalbų supratimą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis. Ugdymo(si) veiklos skatina žaidimo, kūrybiškumo, emocijų suvokimo ir raiškos gebėjimus.		

4.1. MANE SUPANTYS DAIKTAI		
Vertybinė nuostata – nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai – atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jautimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Pirmaisiais gyvenimo metais vaikai grupėje esančius įvairius daiktus tyrinėja juos griebdami, liesdami, mesdami, kišdami į burną, kramtydami, domisi judančiais, garsus skleidžiančiais, ryškių spalvų daiktais. 2–3 metų vaikai daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones.	Vaikai žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos-kietos, skaidrios- neskaidrios, lengvos-sunkios).
Išimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. Daiktus ir jų savybes vaikai mokosi suprasti ir pavadinti, kai jų tyrinėjimus lydi mokytojo komentarai, klausimai, grįžtamasis ryšys. Vaikai daiktus pažįsta juos stebėdami, sugretindami, palygindami, grupuodami, rikiuodami nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodami, konstruodami. 3–6 metų vaikai tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų (pavyzdžiui, kamuoliai skiriasi dydžiu, svoriu, spalva) ir nuo kitos rūšies daiktų (pavyzdžiui, kamuoliai forma skiriasi nuo knygų). 3–6 metų vaikai tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstų, stebi tiksliai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamiesi gamtos objektų (jie auga, daugelis juda, jiems reikia maisto ir pan.) ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, kiek reikia pastangų ir išmanymo juos kuriant, ir pradeda suvokti, kad žmogaus sukurtų daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga.	Vaikų įsitraukimas skatinamas mokytojiui kryptingai kuriant ugdymo(si) kontekstus. Mokytojo padedami, ieško panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas. Veikdami su daiktais, vaikai mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdosi kantrybę, savikontrolę. Nuolatinė veikla su daiktais lavina vaikų gebėjimą koncentruoti žvilgsnį, rankų ir akių koordinaciją; mokytojiui padedant, gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos (iš šono, viršaus, apačios, šešėlio), pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje (pavyzdžiui, planas). Daiktų dydį vaikai tyrinėja, bandydami apimti delnais, apglėbti, gretindami su savo ūgiu. Drauge su mokytoju vaikai aiškinasi, kaip daiktai keitėsi, kokie jie buvo seniau, kokie dabar, kaip tobulėjo, kaip žmogus juos pritaikė savo poreikiams. Jie lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko pagaminti. Supranta, kad tos pačios paskirties daiktas

		(pavyzdžiui, stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo, plastiko.
4.2. GYVYBĖ		
Vertybė nuostata – siekiama suteikti galimybę vaikams tyrinėti artimosios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, susipažinti su svetur egzistuojančios gyvybės įvairove ir padėti suprasti, kad gyvybė turi poreikių. Esminiai gebėjimai – išmoka parodyti pagarbą gyvybei ir rūpestį aplinka, stebi ir tiria gyvų ir negyvų daiktų santykius, reaguoja į aplinkos pokyčius, ugdosi supratimą apie žmogaus veiklos poveikį aplinkai.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai susipažįsta su jų aplinkoje esančiais augalais ir gyvūnais, juos stebi, tyrinėja. Vaikai aiškinasi kam reikalingi medžiai (teikia pavėsį, jame prieglobstį randa gyvūnai), mokytojo padedami, išsiaiškina, kad medžiai gamina deguonį, kuris būtinas žmonių ir gyvūnų kvėpavimui, ir supranta, kad medžius reikia saugoti ir sodinti.	Mokytojo padedami, vaikai aiškinasi organizmų poreikius (pvz., augalui reikia dirvožemio, saulės šviesos ir kt.). Darže, šiltnamyje, ant palangės vaikai sodina, prižiūri augalus, stebi, matuoja, fiksuoja, kaip jie auga. Prižiūrėdami augalus vaikai mokosi rūpintis gamta ir aplinka, prisiimti atsakomybę, pasitikėti savo jėgomis.
Ikmokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 m. vaikai tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę: augalui reikia dirvožemio, vandens, saulės šviesos; gyvūnui – maisto, vandens, būsto. Mokytojo padedami, vaikai aiškinasi, stebi, tyrinėja organizmų poreikius, aiškinasi, kam naudojamas vanduo, kodėl jis toks svarbus ir reikalingas organizmams. Vaikai aptaria ir supranta, kad žmogaus išmestos atliekos gali būti pavojingos gyvajai gamtai, mokosi taupiai naudoti vandenį, popierių, priemones, nešvaisto jų be reikalo, suprasdami, kad taip prisideda prie Žemės išteklių tausojimo, tvarumo. Vaikų tyrinėjimai ir eksperimentavimas.	Mokytojo padedami, vaikai seka paros, metų ciklą. Aiškinasi, kaip gyvena augalai ir gyvūnai – dieną ir naktį, skirtingais metų laikais, kokie pasikeitimai vyksta jų gyvenime. Pasirinkę keletą mokyklos kiemo augalų, jie stebi ir fiksuoja (piešia, fotografuoja, matuoja) vienmečių augalų gyvenimo ciklą (pavasari išdygsta, užauga, vasarą žydi, subrandina vaisius, išbarsto sėklas ir vėlyvą rudenį nunyksta); medžių metų ciklą (pavasari sužaliuoja, žydi ir sėklas išbarsto kasmet, žiemą išgyvena numetę lapus, nesimaitindami). Vaikai klausosi mokytojo skaitomų tekstų, varto knygas apie gamtą, žiūri vaizdo įrašus ir išsiaiškina, kad žiemą vieni gyvūnai įminga, kiti išlieka aktyvūs, nes dar gali susirasti maisto, dauguma paukščių žiemoti išskrenda į šiltesnius kraštus. Netikėti atradimai – žaisdami vaikai atranda fizikinius reiškinius: jėgas

		(tamprumo (guma), paprastuosius mechanizmus (dvivietės sūpuoklės, magnetizmą ir kt.). Susipažįsta su medžiagomis, jas maišo ir t. t.
4.3. SKAIČIAVIMAS IR MODELIAVIMAS		
Vertybinė nuostata – nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai – atranda skaičių pasaulį, plėtoja jų supratimą apie skaičiavimo būdus ir jų taikymą savęs ir aplinkos pažinimui, problemų sprendimui.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Nuo pirmųjų metų vaikai stebi ir yra įtraukiami į situacijas, kuriose minimi skaičiai, yra skaičiuojama (pavyzdžiui, eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai, išvykos, stalo žaidimai). Vaikai iki 3 metų pradeda nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti (pavyzdžiui, įjungus jungiklį, žaislas pradeda judėti).	Padedami mokytojo, vaikai atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį. Vaikai ugdosi žaisdami su medžiagomis ar objektais, kurie susiję su priežastimi ir pasekmėmis (veiksmai, kurie įvyks). Vaikai dienvakare klijuoja numatomų įvykių paveikslėlius, atrenka reikalingus ingredientus maistui ruošti.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridėdant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus. Naudodami fizines ir skaitmenines priemones, laiku gaudami mokytojo grįžtamąjį ryšį, jo palaikomi, vaikai mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus (pavyzdžiui, skaitmenis, piešinius, schemas). Skaičiavimo užduotis (pavyzdžiui, „Žydėjo dvi gėlytės, pražydo dar viena. Kiek žydi dabar?“) vaikai atlieka jas suvaidindami, nupiešdami, parodydami gestais, manipuliuodami daiktais. 3–6 metų vaikai supranta, kad tam tikros rūšies informacija gaunama surinkus duomenis, vykdant stebėjimą ar apklausą.	Vaikai įsitraukia į mokytojo inicijuotus žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal (12-os ribose), pradėdama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus (10-ies ribose). Naudodamiesi objektais, piešiniais, kurdami istorijas, vaikai pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Iš pradžių mokosi sujungti ir išskaidyti kiekį 5-ių objektų grupėje, vėliau 10-ies ir 12-os ribose. Dalyvaudami žaislingose veiklose, vaikai neformaliai įsitraukia į skaičiavimo uždavinių sprendimą. Žaisdami ir stebėdami vaikai pradeda suprasti, jog ir atsitiktinio įvykio rezultatas gali būti numatomas, ir atranda du būdus tai padaryti: eksperimentuoti praktiškai arba bandyti mąstyti

		logiškai.
4.4. MATEMATINIAI ERDVĖS TYRINĖJIMAI		
Vertybinė nuostata – nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai – atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį (ilgį, tūrį), masę, padėtį ir judėjimą tam tikra kryptimi.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų noriai ištraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. Vaikai iki 3 metų natūraliai ištraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą. Kalbinami suaugusiojo, ima reaguoti į tokią daiktų savybę kaip forma, spalva vis geriau suprasdami, kai apie daiktą sakoma: „toks pat“, „panašus“, „skiriasi“, „kitoks“. Žaisdami ir eksperimentuodami vidaus ir lauko aplinkose, įvairiose situacijose kalbinami mokytojo, vaikai įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu (gestais, kalba, piešiniais ar vadovaudamiesi instrukcijomis) duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietos (viduje, išorėje ir kt.) arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.	Savo pastebėjimus jie išreiškia parodydami daiktus, kurie suaugusiojo apibūdinami šiomis su matavimu susijusiomis sąvokomis: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“. Vaikai jaučia raminantį suaugusiojo palaikymą, kai jų veiksmus palydi suaugusiojo žodis, veiksmo kartojimas. Kalbinami vaikai išmoksta pavadinti vis daugiau linijų, dvimačių (plokštumos) ir trimačių (erdvės) figūrų, džiaugiasi jas atpažindami paveikslėlyje, aplinkoje surasdami jų analogų. Kalbinami vaikai noriai ištraukia į vaizdinių, garsinių, žodinių, judesio, pojūčių, skirtingų kategorijų objektų sekų AB (BA) kopijavimo, pratęsimo, atkartojimo, atpažinimo veiklas.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai noriai ištraukia į suaugusiųjų inicijuotas veiklas, skatinančias tyrinėti, kaip galima palyginti daiktų ilgį (plotį, aukštį) arba tūrį, kai daiktų sugretinti neįmanoma. 3–6 metų vaikai, tyrinėdami aplinką, drauge su mokytoju ir kitais vaikais atranda, kiek daug erdvinės informacijos yra aplink: panašumo, elementų išdėstymo, atsikartojimo, formos bendrumo. 3–6 metų vaikai, žaisdami ir eksperimentuodami vidaus ir lauko aplinkose, įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu (gestais, kalba ar piešiniais, vadovaudamiesi instrukcijomis) duoti nurodymus apie objekto judėjimo kryptį (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietą (viduje, išorėje ir kt.) arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.	Vaikai įtraukiami į probleminių situacijų, kuriose reikia įvertinti atstumą tarp savęs ir kitų, tarp dviejų artimos aplinkos objektų, nagrinėjimą, sugalvoti ir paaiškinti, kaip įvairiose situacijose galima palyginti dviejų trijų pažįstamų objektų atitinkamą dydį. Vaikai diskutuoja, dalinasi savo pastebėjimais ir kartu sparčiai plečia su ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimu susijusį žodyną (ilgesnis-trumpesnis, aukštesnis-žemesnis, storesnis-plonesnis, toliausiai-arčiausiai, lengvesnis-sunkesnis, talpesnis-mažiau talpus). Vaikai savo pastebėjimus

		išreiškia piešiniuose, lipdiniuose. Jų piešiniuose atsiranda vis daugiau detalių, vis daugiau dėmesio kreipiama į jų išsidėstymą ir dydį.
4.5. SKAITMENINIŲ TECHNOLOGIJŲ PASAULIS		
Vertybinė nuostata – siekiama padėti vaikams įgyti skaitmeninio raštingumo ir informacinio mąstymo pradmenis. Esminiai gebėjimai – geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų žaisdami, tyrinėdami aplinką, domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.). Vaikai iki 3 metų žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles).	Skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisykles vaikai sužino ir mokosi taikyti jas aptardami su suaugusiuoju (mokytoju, tėvais (globėjais)), nagrinėdami įvairias situacijas ir pavyzdžius. Skaitmeninį raštingumą vaikai atranda išitraukdami į įvairias mokytojo paskatintas kūrybines, tyrinėjimo ir judrias veiklas, vykstančias realios aplinkos kontekstuose.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikai veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdami, žaisdami, nagrinėdami ir įvardydami įvairių procesų, kasdienių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus-taisykles. Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradeda suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką.	Žaisdami mokosi žodines komandas pateikti vaizdiniais, garsiniais ir kitais simboliais bei atlikti jais žymimus veiksmus. Vaikai užrašo komandų sekas simbolių sekomis ir mokosi jas „perskaityti“ bei atlikti. Siekdami rezultato ir naudodamiesi realiais objektais kaip simboliais (kaladėlėmis, akmenukais, piešiniais, kortelėmis ir kt.), vaikai dėlioja ir atlieka veiksmų seką. Žaisdami, konstruodami, vaikai bando sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka skaitmeniniai objektai (robotukai, valdikliai ir pan.). Vaikai nurodo, kuo skiriasi rezultatai, kai komandas atlieka žmogus ir robotas.
5. UGDYMO(SI) SRITIS „KURIU IR IŠREIŠKIU“		
Ugdymo srities paskirtis – plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybingumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką.		
5.1. ŽAIDIMO RAIŠKA		

Vertybinių nuostatų – nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimų kultūrą. Esminiai gebėjimai – individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai atpažįsta, emociškai atliepia, įsitraukia į suaugusiųjų žaidimus (kykavimai, mylavimai, juokinimai) ir patys juos inicijuoja, kurdami ugdymosi situacijas. Aktyviai tyrinėja žaislus, daiktus, atrasdami ir į tyrinėjimo repertuarą įtraukdami naujus veiksmus (sugriebti, mesti, ridenti ir pn.), pažįsta objektus, jų savybes ir bando juos įvardyti.	Drąsina vaiką veikti, tyrinėti, rodyti iniciatyvą. Veikia kartu su juo. Žaidina vaikus, kalba įvairiomis emocijomis intonacijomis, naudoja įvairių tempą. Tuos pačius žaidimus, pokštavimus kartoja keletą kartų, siekdamas, kad vaikas įsimintų. Rodo vaikams kaip galima veikti su daiktais, skatina vaiką pamėgdžioti, atrasti naujų veikimo būdų. Kalba maloniomis, linksmomis intonacijomis, skatina mėgdžioti veiksmus ir intonacijas. Parūpina įvairių žaislų, leidžia jais naudotis. Gėrisi, skatina vaikų žaidimus, žaisdamas drauge reiškia įvairias emocijas, skatina vaikus pasakoti, ką jie daro.
Išmokymasis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	Pasirinktoje ar susikurtoje žaidimo aplinkoje (lėlių namelis, miškas, gyvūnų aptvaras, miesto gatvės, geležinkelis ir pan.), pasitelkę nedidelius objektus ir žaislus vaikas kuria žaidimo įvykius, pats atlikdamas veiksmus su skirtingais personažais. Pats atlieka vaidmenis ir pats kuria jo patirtis atliepiančią žaidimo siužetą. Vaikai prisiima vaidmenį ir remdamiesi savo patirtimi konstruoja pažįstamus įvykius ir kasdienes situacijas. Žaisdami dviese ar kelyje per konkrečius prisiimtus vaidmenis ir įsivaizduojamus vaidmenų tarpusavio santykius vaikai drauge konstruoja žaidimo siužetą. Vaikai vysto sudėtingus, jų gyvenimo patirtimi, mėgstamų pasakų, istorijų, TV programų siužetais paremtus scenarijus. Vaikai ugdomi gebėjimą vienu metu veikti dviejuose lygmenyse – kontroliuoti vaidmens atlikimą ir realius savo santykius su kitais žaidėjais. Vaikai kuria bendrai įgyta patirtimi grįstus žaidimų pasaulius, plėtodami ilgalaikius, tęstinius didesnės	Parūpina žaidimams tikrų daiktų. Parodo, kaip galima žaisti su teatro lėlėmis, siūlo vaikams pažinti matytą pasaką. Skatina vaikus reikšti natūraliai kylančias emocijas, nelygina vaiko išraiškos su kito vaiko. Drauge žaidžia muzikinius žaidimus ir ratelius, parodo ir skatina laisvai, savaip kartoti veiksmus. Paaiškina vaikams siužetus, daro pauzes, kad vaikai galėtų sutelkti mintis, sumanymus ir pagal juos veikti. Siūlo vaikams naudoti įvairius butaforinius daiktus, parodo, kaip tie patys daiktai gali būti panaudoti įvairiose situacijose.

	grupės dalies vaikų žaidimus. Žaisdami vaikai perpranta taisyklių prasmę, mokosi jų laikytis ir patys kurti naujus žaidimus su taisyklėmis.	
5.2. MUZIKOS RAIŠKA		
Vertybines nuostata – siekiama padėti vaikams tyrinėti garsų ir muzikos pasaulį, pažinti muzikos vertingumą, išbandyti įvairias muzikinės raiškos priemones ir būdus. Esminiai gebėjimai – muzikuodamas spontaniškai ir savitai reiškia išpūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Intuityviai domisi, tyrinėja garsų pasaulį balsu, aplinkoje esančiais daiktais, instrumentais. Dairosi, ieškodamas garso šaltinio, reaguoja į garso aukščio skirtumus, trumpam sutelkia dėmesį į aplinkoje skambančią muziką. Gestais ir čiaušėjimu reaguoja į lopšines, žaidinimus su judesiais, ritminius ir melodinius darinius. Imituoja suaugusiųjų vokalizavimą, ypač ilgus garsus. Ritmiškai linguoja, supasi, ploja, krato barškučius ir skambaliukus. Čiauška nereguliariais ritmo dariniais, spontaniškai žaidžia balso intonacijomis, sutelkia dėmesį į muzikos ir aplinkos garsus, juos mėgdžioja. Imituoja kai kuriuos pažįstamus melodinius ir ritminius darinius. Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Imituoja ritmo ir melodinius darinius, vis tiksliau išlaiko ritminį pulsą. Groja lengvai įvaldomais melodiniais ir mušamaisiais instrumentais. Juda (su priemonėmis ir be jų) klausydamas ir kurdamas. Išlaiko dėmesį klausydamasis muzikos kūrinio, atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus (garsiai-tyliai; greitai- lėtai, linksmi-iūdnai). Muzikinę raišką naudoja kitoje veikloje. Noriai muzikuoja individualiai ir grupėje.	Dainuoja vaikams liaudies daineles, nešiojant ritmingai sūpuoja, kilnoja, judina jo rankas. Klausosi įvairių stilių muzikos, bei sudaro muzikinę aplinką, kurioje vaikas galėtų išgirsti įvairius aplinkinio pasaulio garsus. Skatina vaikus groti muzikiniais instrumentais, grojančiais žaislais. Dainuoja su vaikais įvairias daineles, klausosi muzikos, judesiais imituoja tekstą.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	Aiškiai skiria kalbėjimą nuo dainavimo, tyrinėja savo balso galimybes. Tyrinėja įvairesnius garso išgavimo būdus	Parūpina vaikams kuo daugiau muzikinių instrumentų, skatina vaikus jais groti. Skatina vaikus

	pasitelkdamas kūno perkusiją, gamtos medžiagas, muzikos instrumentus ir kitus daiktus, skanduoja, ploja, išbando sudėtingesnius judesius. Individualiai ir su kitais dainuoja autorines ir liaudies dainas dažniausiai tiksliai intonuodamas. Improvizuoja vokales melodijas, įgaunančias struktūrinių muzikos savybių. Instrumentais ar kūno perkusija groja nustatytu pulsu ir pakartoja trumpus ritminius bei melodinius darinius. Judesį derina su dainavimu, ritmišku skandavimu, judesiais atliepia muzikos nuotaiką, tempą ir stilių. Pavadina keletą muzikos instrumentų, atpažįsta kai kuriuos tembrus. Muzikuodamas su kitais vaikais klausosi, kaip jo indėlis dera su kitais. Savais žodžiais išsako kilusius įspūdžius apie klausomus kūrinius ar atlikimą.	improvizuoti, kurti balsu ir judesiu. Dainuoja su vaikais vienbalses ir dialogines dainas, skatina vaikus dainuoti individualiai. Drauge su vaikais kuria ritmus, melodijas ketureiliams, mįslėms, patarlėms ir pan. Skatina vaikus dainuoti visur kur įmanoma: grupėje, lauke, dirbant ir kt. Sudaro sąlygas klausytis įvairių epochų, kultūrų ir stiliaus muzikos.
5.3. ŠOKIO RAIŠKA		
Vertybinė nuostata – siekiama padėti vaikams tyrinėti savo kūno judesių galimybes, plėtoti motorinių judesių ir kinestetinį intelektą, gerinti kūrybinį ir kritinį mąstymą, pasitikėjimą, ištvermę ir toleranciją. Esminiai gebėjimai – šokdamas derina laisvą judesį ir ritminius pratimus, jaučia judesį, susipažįsta su liaudies rateliais, įvairiais šokio žanrais, mėgina kartoti choreografines kompozicijas, puoselėja judesių kultūrą, estetinį skonį ir pagarbą vienas kitam.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Drąsiai tyrinėja erdvę, juda natūraliai ir spontaniškai, reaguoja į suaugusiojo judesius ir bando juos imituoti. Tyrinėja judėjimo kryptis, atlieka keletą skirtingų judesių stovėdamas vietoje, persikeldamas erdvėje, šoka naudodamas priemones. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuoti judėti su kitais. Vienu metu judina kelias kūno dalis. Improvizuoja judesiais atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes, kuria, kurį laiką prisimena ir kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas.	Skatina vaikus tyrinėti įvairius judesius, žaidina juos, naudodant plaštakų, galvos judesius, kykavimus. Žaidžia su vaikais muzikinius žaidimus, ratelius, skatina juos judėti pagal muziką einant, bėgant, apsisukant. Skatina vaikus šokti tyloje, kad atsiskleistų jų ritmo suvokimas.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	Atskiri judesiai, o vėliau ir jų deriniai padeda 3–6 metų vaikui išlaisvinti kūno koordinaciją ir plastiškumą, todėl jis pradeda judėti erdvėje išivaizduojama vingiuota linija, mokosi koordinuoti savo kūną. Vaikai naudoja laisvus tekamuosius judesius, kurie padeda kontroliuoti kūno	Sudaro vaikams galimybę žaisti muzikinius žaidimus, eiti ratelius, dainuoti dainas, klausytis muzikos įrašų. Kartu su vaikais žaidžia vaizduojamuosius žaidimus ir nuolat siūlo naujus. Skatina vaikus naudoti natūralius

	energiją ir įtampą. Augdami ir judėdami vaikai mokosi valdyti savo kūną: judėti ta pačia puse, išlaikyti pusiausvyrą, demonstruoti lankstumą, reguliarių ir gilų kvėpavimą. Vaikai atpažįsta ir įvardija pagrindinius judėjimo būdus vietoje ir persikeliant erdvėje (pavyzdžiui, šuoliukai, pritūpimai, sukiniai, paprasti žingsneliai). Ilgainiui vaikai spontaniškus judesius keičia į sąmoningai struktūruotą judesių seką ir judesys tampa šoku.	judesius. Padedą vaikams sieti pamatytą personažą su atliekamais judesiais, vartoja frazes, pavyzdžiui, „šokinėja aukštai kaip varlė“ ir kt. Siūlo vaikams stebėti gamtą, atkreipti dėmesį, kaip kokie gamtos reiškiniai ir aplinkos objektai juda ar nejudą, ir ieškoti idėjų kuriant savo judesių sekas.
5.4. DAILĖS RAIŠKA		
Vertybinė nuostata – siekiama padėti vizualinės raiškos priemonėmis vaikams išreikšti save, savo jausmus, emocijas, potyrius, savo pasaulio matymą ir supratimą apie tam tikrus reiškinius, plėtoti vaizdinį ir erdvinį mąstymą, kūrybingumą. Esminiai gebėjimai – tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Vaikai iki 3 metų spontaniškai tyrinėja mokytojo pasiūlytas vizualinės raiškos priemones: jas liečia, judina, brauko, spaudo, teploja dažais, pirštukais, pastebi pėdsaką, spalvą, liniją, dėmę, pajaučia tekstūrą, skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius. Remdamiesi patyrimu vaikai pradeda suprasti rankos judesių ir piešimo priemonės paliekamo pėdsako ryšį. Jie tyrinėja savo keverzones ir terliones, bando apie jas pasakoti, kai suaugusieji palankiai reaguoja, drąsina ir komentuoja vaikų piešinius. Vaikų kūrybines iniciatyvas pažadina galimybė nevaržomai veikti savo tempu, pagal savo norus ir galias. Tobulėjant motorikai bei akies ir rankos koordinacijai, vaikai ima vis labiau kontroliuoti savo judesius, jų kryptis ir vaizduoti įvairesnes linijas, formas.	Sudaro sąlygas vaikams pamatyti žaismingą, elementarių pasikartojančių veiksmų piešimą, lipdymą, skatina vaikus bandyti patiems. Siūlo vaikams geros kokybės minkštų, ryškių dailės priemonių, kad jomis veikdamas vaikas patirtų džiaugsmą. Sudaro vaikams galimybes žaisti, tepinėti dažais, paišelioti, dėti spaudus ir kt. ant įvairaus formato ir tekstūros popieriaus. Skatina vaikus pasakoti apie savo piešinį, lipdinį. Stebi vaiko raiškos procesą, randa būdų užtikrinti, kad jis būtų džiaugsmingas ir teikiantis vaikams teigiamas emocijas. Siūlo vaikams eksperimentuoti įvairesnėmis priemonėmis ir medžiagomis: molis, vaškas, vilna, šlapias popierius, ir kt.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikų spontaniškai kuriamų vaizdų atradimas, stebėjimas, tyrinėjimas perauga į tikslingą grafinių ir spalvinių vaizdų kūrimą – piešimą. Išitraukdami iš mokytojo inicijuojamas kūrybines veiklas, vaikai išbando ir tyrinėja įvairias grafines ir spalvinės raiškos priemones ir	Sudaro vaikams galimybę kuriant veikti taip, kaip jie to nori. Skatina žaismingai eksperimentuoti linijomis, spalvomis, formomis. Padedą vaikams suprasti, kad iš įvairių medžiagų, buities atliekų galima sukurti originalių, gražių

	medžiagas. Vizualinių raiškos priemonių ir įrankių įvairovė, jų tyrinėjimas ir kūrybinis veikimas skatina vaikų grafinę ir spalvinę raišką.	darbelių. Drąsina kurti darbelius iš smulkių detalių. Inicijuoja vaikų kūrybinius projektus, skatinančius vaikų kūrybiškumą. Suteikia vaikams galimybę kurti ornamentus, dekoruoti audinius, daiktus grafiniais ženklais ir simboliais. Organizuota eksperimentus, kuriuose vaikams sudaromos sąlygos netikėčiausiais būdais pažinti dailės medžiagų galimybes.
5.5. TEATRO RAIŠKA		
Vertybinių nuostatų – siekiama padėti vaikams tyrinėti ir pažinti teatrinę raiškos formų įvairovę, patiems išbandyti skirtingas teatrinės raiškos priemones. Esminiai gebėjimai – spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.		
Žingsniai	Pasiekimai	Pedagogo veikla – ugdymo(si) gairės
Ankstyvasis ugdymas (2–3 metai)		
1–3	Išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones.	Rodo vaikams, kaip galima veikti su daiktais, skatina vaiką pamėgdžioti, atrasti naujų veikimo būdų. Kalba malonėmis, linksmomis intonacijomis, skatina mėgdžioti veiksmus ir intonacijas. Skatina vaikus įsiklausyti į veikėjus, siužetą, rodo vaikams veiksmus ir leidžia jiems improvizuoti, reikšti tokias emocijas, kokios tuo metu kyla.
Ikimokyklinis ugdymas (3–6 metai)		
3–6	3–6 metų vaikų menami žaidimai labai artimi kūrybinei dramai, juose daug vaidybos elementų. Atlikdami simbolinius vaidmenis, vaikai naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiesiems suaugusiesiems.	Mokytojas palaiko ir paskatina kūrybišką vaiko raišką pastebėdamas, įsitraukdamas ir pats ją modeliudamas. Parodo, kaip galima žaisti su teatro lėlėmis, siūlo vaikams pažaisti matytą pasaką. Skatina vaikus vaidinti, parodo, kaip galima judėti ir kalbėti – intonuoti pagal tipiškus veikėjo bruožus, tempo ritmą. Palankiai vertina stebimus vaikų vaidinimus, klausia, jeigu kas neaišku ir kt.

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA IR TĘSTINUMAS

Ugdymo pažangos ir pasiekimų vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) pasiekimus bei daromą pažangą kaupimas ir apibendrinimas. Vaiko pasiekimai ir

pažanga fiksuojami naudojantis metodiniu leidiniu „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“, kuriame išdėstyta aštuoniolika ikimokyklinio amžiaus vaiko pasiekimų sričių su vertybinėmis nuostatomis ir esminiais gebėjimais.

Vaikų pasiekimų vertinimas grindžiamas aiškiais, vaikams ir jų tėvams (globėjams) žinomais kriterijais, susietais vaikui būtinų kompetencijų ugdymu (socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, pilietiškumo, kultūrinė, komunikavimo, pažinimo, skaitmeninė, kūrybiškumo) pagal pasiekimų žingsnius arba pagal individualias ikimokyklinio ugdymo programas vaikams, turintiems specialiuosius ugdymosi poreikius.

Pasiekimų ir pažangos vertinimas vykdomas naudojant šiuos metodus ir būdus: vaiko stebėjimas natūralioje kasdieninėje aplinkoje, faktų rinkimas, atskirų situacijų aprašymas, pokalbis su vaiku, pokalbis su tėvais (globėjais), vaiko realios veiklos rezultatų analizė, vaiko realios veiklos nuotraukų analizė, vaiko kalbos užrašų ir įrašų analizė, vaiko veiklos ir elgesio vaizdo įrašų analizė.

Vaiko pasiekimai vertinami du kartus per metus: rugsėjo-spilio ir balandžio-gegužės mėnesiais. Naujai pradėjusiam lankyti grupę vaikui vertinimas vykdomas po 1 mėnesio adaptacinio laikotarpio. Tarpiniai vaikų pasiekimų vertinimai yra atliekami, jei išryškėja didelės ugdymo(si) spragos. Mokytojai vertina vaiko pasiekimus ir pažangą pagal visas ugdymo sritis, nustato vaiko pasiekimų žingsnius ir numato silpniau išreikštus gebėjimus. Informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama ugdytinių tėvams (globėjams) individualių pokalbių, konsultacijų metu. Vertinant vaiko pasiekimus laikomasi konfidencialumo principo.

Vertinant vaiko ugdymo pasiekimus ir pažangą siekiama pažinti vaiką kaip individualybę, išsiaiškinti vaiko poreikius, interesus, pomėgius, galimybes, nustatyti vaiko pasiekimų lygį ir jo daromą pažangą, padėti vaiką, pačiam suprasti, kas jam sekasi gerai, o kur reikalinga suaugusiojo pagalba.

Visi vaiko pažangos ir pasiekimų duomenys ir kita informacija, susijusi su vaiko pažanga ir pasiekimais, kaupiama ir saugoma aplanke „Vaiko pasiekimų ir pažangos aplanas“, skaitmeninėje laikmenoje ar kitur. Vaiko aplanke kaupiami vaiko veiklos stebėjimo aprašai, vaiko dailės ir kiti darbai, pačių vaikų mintys, įdomūs posakiai ir klausimai, nuotraukos, mokytojų refleksija apie vaiko pasiekimų lygį, daromą pažangą ir ugdymo(si) perspektyvą.

Formuodama vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistemą Gimnazija vadovaujasi ikimokyklinio ugdymo vaiko ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodais ir būdais, pavaizduotais 3 paveikslėlyje:

3 pav. Ikimokyklinio ugdymo vaiko ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodai ir būdai

Vaikų ugdymo pasiekimų rezultatai apibendrinami tėvų susirinkimų metu, kuriuose numatomos tolimesnės gairės, ugdymo veiklos tobulinimas.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas. Siekiama, kad vaikas būtų sėkmingai pasiruošęs mokytis mokykloje.

Vertindami vaikų pasiekimus ir pažangą, mokytojai ir kiti specialistai laikosi konfidencialumo ir asmens duomenų apsaugos reikalavimų.

SUDERINTA

Vilniaus r. Egliškių šv. Jono Bosko
gimnazijos tarybos posėdyje
2025 m. gegužės 5 d. protokolu Nr. E-2